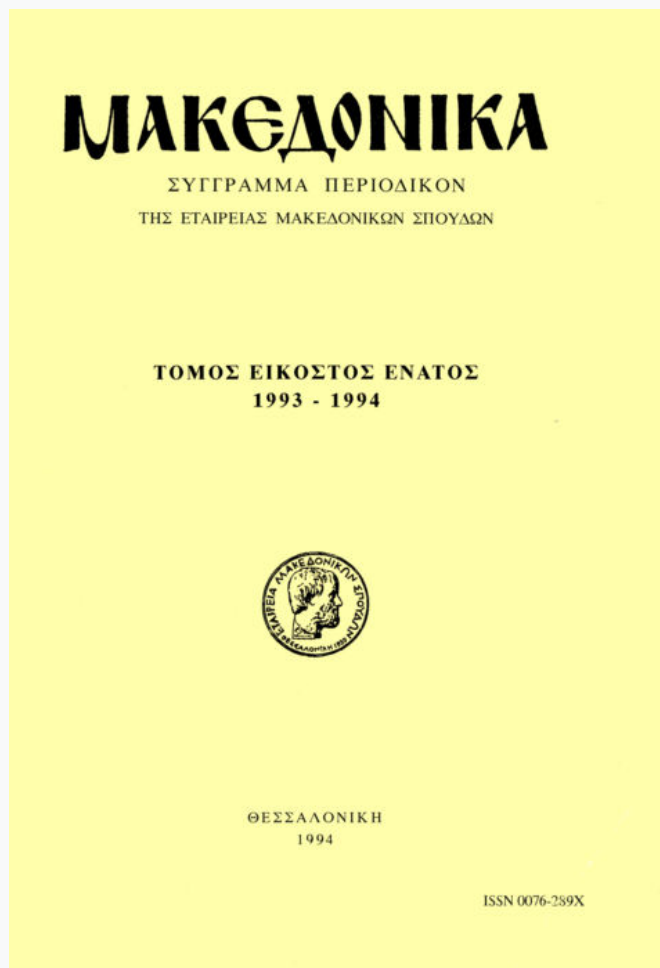

Μακεδονικά

Τόμ. 29, Αρ. 1 (1994)

Το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας"), Πρακτικά Δημερίδας

Αθ. Ε. Καραθανάσης

doi: [10.12681/makedonika.213](https://doi.org/10.12681/makedonika.213)

Copyright © 2014, Αθ. Ε. Καραθανάσης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραθανάσης Α. Ε. (1994). Το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας"), Πρακτικά Δημερίδας. *Μακεδονικά*, 29(1), 421–422. <https://doi.org/10.12681/makedonika.213>

Φούρκας έτσι πού του τά διηγήθηκαν δύο γέροντες του χωριού. Τά δέκατο, ένδέκατο καί δωδέκατο κεφάλαια είναι αφιερωμένα στά τοπικά παιγνίδια, στίς λαϊκές παροιμίες καί στά αινίγματα αντίστοιχα· πρόκειται γιά μικρά, καί δτήν περίπτωση ατήν, κεφάλαια, άλλα μέ πρωτότυπο καί ένδιαφέρον ύλικό. Τό βιβλίό κλείνει μέ βιογραφικό σημείωμα του συγγγ. καί μέ παράθεση τής βιβλιογραφίας.

Γενικά έχουμε, μέ αυτό τό βιβλίό του κ. Χ. Έξάρχου, μία λαμπρή καί ύποδειγματική ιστορία ενός ελληνικού χωριού: μία κατάθεση ύλικού συνδεδεμένη καί μέ άλλες εκφάνσεις τοπικές καί πολιτισμικές. Πρόκειται γιά μιάν εργασία πολύ χρήσιμη στόν ιστορικό, στόν λαογράφο, στόν κοινωνιολόγο, στόν ιστορικό του δικαίου, στόν κάθε φιλόστορα, μία μονογραφία πού γράφτηκε μέ αγάπη καί έξαιρετική επίμελεια, γι' αυτό καί δίκαια τιμήθηκε καί βραβεύθηκε από τήν Άκαδημία τών Άθηνών.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Τό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας»), Πρακτικά Διημερίδας, Έκδοσις τής Έρεās Μητροπόλεως Βεροίας καί Ναούσης, Άρ. Σειρās 25, Βέροια 1994, σελ. 262.

Στίς 27 καί 28 Μαρτίου 1993 ή Έρεά Μητρόπολις Βεροίας καί Ναούσης καί ή Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας οργάνωσαν έπιστημονική διημερίδα αφιερωμένη στό όνομαστό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου Βεροίας. Πολύ ένωρίς, συγκριτικά μέ άλλα συνέδρια, χάρη στήν φιλότιμη προσπάθεια τών οργανωτών του, άλλα καί χάρη στήν χορηγία τής Μητροπόλεως κυκλοφορήθηκαν καί τά πρακτικά. Ό μακαριστός γέρον Βεροίας Παύλος, πού βοήθησε όσο κανείς άλλος, δέν ζούσε πιά μέ τό τέλος τής εκδόσεως, γι' αυτό καί οί αρμόδιοι του συνεδρίου αφιέρωσαν στήν μνήμη του τήν παρούσα έκδοση. Η ζωή του μακαριστού Παύλου ήταν μάλλον βραχεία, άλλα τό έργο του πλούσιο· πέθανε σέ ήλικία μόλις 64 ετών (1929-1993). Προλογικώς εξηγείται γιατί αφιερώνεται ή έκδοση στήν μνήμη του, ακολουθεί τό πρόγραμμα τής διημερίδας, ή προσφώνηση του κυρού Παύλου κατά τήν έναρκτηρία συνεδρία, ό χαιρετισμός του Προέδρου τής Έφορείας τής Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης τής Βεροίας κ. Γ. Χ. Χιονίδη καί ακολουθοϋν οί δημοσιεύσεις τών εισηγήσεων.

Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. πρωτοπρεσβύτερος κ. Θ. Ζήσης μίλησε γιά τόν άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά πού τόν συσχετίζει μέ τόν άπόστολο Παύλο, παρακολουθεί τήν παρουσία του στήν Βέροια, τήν διδασκαλία του καί τίς προεκτάσεις τής στήν σημερινή πραγματικότητα στήν σχέση Εϋρωπαϊκός Διαφωτισμός καί Όρθόδοξος Φωτισμός. Άκολουθεί ή εισήγηση του π. Πορφυρίου, Σιμωνοπεριτίου, ό όποιος άσχολήθηκε μέ τούς μεγάλους γέροντες τής Σκήτης άπό τόν 14ο-17ο αι.: τόν Γρηγόριο Παλαμά, τόν Άθανάσιο, τόν άγιο Διονύσιο τόν έν Όλύμπω, τόν άγιο Θεωνά Θεσσαλονίκης, τόν Καλλίνικο Ιερομόναχο καί διδάσκαλο. Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. Κ. Β. Φανουργάκης άνεζήτησε τόν χρόνο άσκήσεως του άγίου Γρηγορίου Παλαμά στήν σκήτη του Τιμίου Προδρόμου Βεροίας μέσ' άπό τίς πηγές: κατ' αυτόν ό Γρηγόριος ό Παλαμάς έμεινε στήν σκήτη πέντε χρόνια άπό τό 1326 ως τό 1331, όποτε άνεχώρησε γιά τόν Άθωνα.

Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Γ. Α. Στογιόγλου μίλησε γιά τό ένδιαφέρον του επισκόπου Καμπανίας Θεοφίλου γιά τήν μονή του Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη) Βε-

ροίας: ὁ καθηγητής παραθέτει συναφείς πληροφορίες ἀπὸ ἐγκύκλια γράμματα ὑπὲρ τῶν Προδρομιτῶν πνευματικῶν, τὴν ἀλληλογραφία του μαζί τους, τὴν ἀλληλογραφία τῶν Προδρομιτῶν μέ κοινοτάρχες τῆς Κολακιάς, τὴν συμπαράστασή του στὸν ἡγούμενο Γεράσιμο, τὴν κára τοῦ ἁγίου Κηρύκου καὶ τέλος παραθέτει τὰ συναφῆ κείμενα στὸ παράρτημα. Στὴν συνέχεια ὁ κ. Κ. Π. Χαραλαμπίδης, καθηγητής τοῦ Α.Π.Θ., ἀνέλυσε τὴν παράσταση τῆς Κοίμησης τῆς Θεοτόκου στὸ παρεκκλήσιο Μεταμόρφωσης Σωτήρα τῆς Μ. Τιμίου Προδρόμου στὴν περιοχή τοῦ Ἀλιάκμονα· πρόκειται γιὰ αἰσθητικὴ ἀνάλυση βασισμένη στὴν θεολογία τοῦ φωτός τῆς παλαιολογοῦν περιόδου.

Ὁ μακαρίτης πιά λαμπρὸς ἐρευνητής τῆς βυζαντινῆς Βεροίας Σωτήριος Κ. Κίσσας († Αἰγ. 1994) ἐξέτασε τὸν μοναχισμό στὴν σκήτη Βεροίας στὰ βυζαντινὰ χρόνια καὶ βασίζεται στὸν ὅσιο Ἀντώνιο τὸν νέο καὶ τὴν σκήτη τῆς Βέροιας. Ὁ Ἀντώνιος ἐξῆσε στὸ δεύτερο μισό τοῦ 10ου αἰ. ἢ στὶς ἀρχές τοῦ 11ου αἰ. καὶ ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ἀναχωρητής στὴν περιοχή τῆς Σκήτης τῆς Βέροιας πού ἐπηρεάσε τὸν μοναχισμό, τὴν ἀνατολογία, τὴν τέχνη στὴν Βέροια. Ὁ κ. Παῦλος Πυρινός, καθηγητὴς-λειτουργός, παρουσίασε Ἀνέκδοτα στοιχεῖα γιὰ τὴ μονὴ Τιμίου Προδρόμου (1825-1922) ἀναφερόμενα στὴν πνευματικὴ, οἰκονομικὴ, ἐθνικὴ ζωὴ τῆς. Ὁ νέος ἐπιστῆμων κ. Σ. Α. Πασχάλιδης ἀσχολήθηκε μέ τοὺς ἁγίους πού συνδέθηκαν μέ τὴ σκήτη Βεροίας καὶ τὴν Μ. Τιμίου Προδρόμου: ὁ Γρηγόριος Παλαμῆς, ὁ Διονύσιος ὁ ἐν Ὁλύμπῳ, ὁ Θεωνάς, ὁ Ἀντώνιος ὁ Νέος ὁ Βεροιώτης, ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Μετεωρίτης, ὁ ὅσιος Νικάνωρ ὁ συνασκητής τοῦ ὁσίου Διονυσίου, ὁ ὅσιος Θεοφάνης ὁ Νέος, ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. Ὁ ἐπίσης νέος ἐπιστῆμων κ. Ἀπ. Φ. Κραλίδης παρουσίασε, μέ τὴν σειρά του, τὴν Μονὴ στὰ πλαίσια τοῦ ἐρευνητικοῦ προγράμματος τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν. Ἐνας ἀκόμη νέος ἐρευνητής, ὁ κ. Δ. Α. Παπάξης, ἐξέτασε ἡγούμενους καὶ ἀδελφούς τῆς Μονῆς κατὰ τὴν Τουρκοκρατία καὶ ἀσχολήθηκε μέ βιβλιογραφικὸ σχολιασμό τῶν πηγῶν πού ἀναφέρονται σὲ ὀνομαστές προσωπικότητες τῆς Μονῆς παραθέτοντας καὶ ἀνέκδοτα στοιχεῖα γι' αὐτοὺς. Ἡ ἀρχιτέκτων-πολεοδόμος κ. Ἀναστασία Μ. Πάπαρη ἀνέλυσε τὴν Μονὴ Τιμίου Προδρόμου ἀπὸ ἀρχιτεκτονικὴ ἄποψη (ἀποτύπωση - ἀνάλυση - τεκμηρίωση): μία θαυμάσια μελέτη συνοδευόμενη ἀπὸ σχέδια, ἀποτυπώσεις, φωτογραφίες τῆς Μονῆς πού διευκολύνουν τὸν ἀναγνώστη νὰ γνωρίσει καλύτερα τὴν πορεία τῆς μέσ στὸν χρόνο.

Ὁ καθηγητής τοῦ Α.Π.Θ. κ. Γ. Μαντζαρίδης ἔκλεισε τὴν διημερίδα μέ μία ὁμιλία πού συνόψιζε τὸ πνευματικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς, ἥτοι τὴν κοινωνία μέ τὸν Θεὸ κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ.

Αὐτὸς ἦταν ἐν ὀλίγοις ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν γιὰ τὴν διημερίδα τὴν ἀφιερωμένη στὴν Σκήτη τῆς Βεροίας, τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Θὰ ἄξιζε νὰ σημειώσουμε τὴν θαυμάσια ἐκδοσὴ πού ὀφείλεται βεβαίως στοὺς καλοὺς ἐκδότες καὶ στὴν γενναιοδωρία τῆς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμινίας.